

QUID EST INTENTIŌ PRĪMA ET QUID SECUNDA ET QUŌMODO DISTINGUUNTUR AB INVICEM

Et quia dictum est in præcēdentī capitulō quod quædam sunt nōmina prĭmæ intentiōnis et quædam secundæ intentiōnis, et ignōrantia sĭgnificātiōnum vocābulōrum multīs est errandī occāsio, ideō incidenter videndum est quid sit intentiō prĭma et quid secunda, et quōmodo distinguuntur.

Est autem prĭmo sciendum quod intentiō animæ uocātur quiddam in animā, nātum sĭgnificāre aliud. Unde, sicut dictum est prius, ad modum quō scriptura est secundārium sĭgnum respectū vōcum, quia inter omnia sĭgna ad placitum īnstitūta vōces obtinent prīncipātum, ita vōcēs secundāria sĭgna sunt illōrum quōrum intentiōnēs animæ sunt sĭgna prĭmaria. Et prō tantō dicit Aristotelēs quod vōcēs sunt « eārum quæ sunt in animā passiōnum nōtæ ». Illud autem existēns in animā quod est sĭgnum reī, ex quō prōpositiō mentālis componitur ad modum quo prōpositiō vōcālis componitur ex vōcibus, aliquandō vocātur intentiō animæ, aliquandō conceptus animæ, aliquandō passio animæ, aliquandō similitūdō reī, et Boethius in commentō super Perihermēnias vocat intellēctum. Unde vult quod prōpositiō mentālis componitur ex intellēctibus : nōn quidem ex intellēctibus qui sunt reāliter animæ intellēctivæ, sed ex intellēctibus qui sunt quædam sĭgna in anima sĭgnificantia alia et ex quibus prōpositiō mentālis componitur. Unde quandōcumque aliquis prōfert prōpositiōnem vōcalem, prius fōrmat interius ūnam prōpositiōnem mentālem, quæ nūllius idiōmatis est, in tantum quod multī frequenter fōrmant interius prōpositiōnēs quās tamen propter dēfectum idiōmatis exprimere nesciunt. Partēs tālium prōpositiōnum mentālium vocantur conceptūs, intentiōnēs, similitūdīnēs et intellēctūs.

Sed quid est illud in anima quod est tāle sĭgnum ?

Dīcendum quod circā istum articulum dīversæ sunt opiniōnēs. Aliquī dīcunt quod nōn est nisi quoddam fictum per animam. Aliī, quod est quædam quālitās subjectivē existēns in animā, distincta ab āctū intelligendī. Aliī dīcunt quod est āctus intelligendī. Et prō istīs est ratiō ista quia « frustra fit per plūra quod potest fierī per pauciōra ». Omnia autem quæ salvantur ponendō aliquid distīnctum ab āctū intelligendi possunt saluari sine tali distīncto, eo quod supponere prō alio et sĭgnificare aliud ita potest competere āctui intelligendi sicut aliī sĭgno. Igitur præter āctum intelligendī nōn oportet aliquid aliud ponere.

Dē istīs autem opiniōnibus inferius perscrūtābitur, ideo prō nunc sufficiat quod intentiō est quiddam in anima, quod est sĭgnum nātūrālīter sĭgnificāns aliquid prō quo potest supponere vel quod potest esse pars prōpositiōnis mentālis.

Tāle autem sĭgnum duplex est. Ūnum, quod est sĭgnum alicūjus reī quæ nōn est

tāle sīgnum, sīve sīgnificet tāle sīgnum simul cum hōc sīve nōn, et illud vocātur intentiō prīma ; quālis est illa intentiō animæ quæ est prædicābilis dē omnibus hominibus et similiter intentiō prædicābilis dē omnibus albēdinibus et nigrēdinibus et sīc dē aliīs.

Vēruntamen sciendum est quod « intentiō prīma » dupliciter accipitur : strictē et largē. Largē dīcitur intentiō prīma omne sīgnum intentionāle existēns in animā quod nōn sīgnificat intentionēs vel sīgna præcisē, sīve sit sīgnum strictē accipiendō « sīgnum » prō illō quod sīc sīgnificat quod nātum est supponere in prōpositiōne prō suō sīgnificato sīve sit sīgnum large accipiendō “sīgnum”, illo modo quo dīcimus syncatēgorēma sīgnificāre. Et istō modō verba mentālia et syncatēgorēmata mentālia et conjūctiōnēs et hūjusmodī possunt dīci intentionēs primæ. Strictē autem vocātur intentiō prīma nōmen mentāle, nātum prō suō sīgnificātō supponere.

Intentiō autem secunda est illa quæ est sīgnum tālium intentionum primārum, cūjusmodī sunt tālēs intentionēs « genus », « species » et hūjusmodī. Sicut enim dē omnibus hominibus prædicātur ūna intentiō commūnis omnibus hominibus, sīc dīcendō « iste homo est homo », « ille homo est homo », et sīc dē singulīs, ita dē illīs intentionibus quæ sīgnificant et supponunt prō rēbus prædicūt ūna intentiō commūnis eīs, sīc dīcendō « hæc speciēs est speciēs », « illa speciēs est speciēs », et sīc dē aliīs. Similiter sīc dīcendō « lapis est genus », « animal est genus », « color est genus », et sīc dē aliīs, prædicātur ūna intentiō dē intentionibus, ad modum quō in tālibus « homo est nōmen », « asinus est nōmen », « albēdō est nōmen » prædicātur ūnum nōmen dē diversīs nōminibus. Et ideō sicut nōmina secundæ impōsitiōnis sīgnificant ad placitum nōmina primæ impōsitiōnis, ita secunda intentiō nātūrālīter sīgnificat primam. Et sicut nōmen primæ impōsitiōnis sīgnificat alia quam nōmina, ita primā intentiō sīgnificat aliās rēs quam intentionēs.

Potest etiam dīci quod intentiō secunda potest accipī strictē prō intentione quæ sīgnificat præcisē primas intentionēs, vel largē prō intentione quæ sīgnificat intentionēs et sīgna ad placitum institūta, si tamen sit aliqua tālis.

EX GUILLELMĪ DĒ OCKHAM (1224-1274) *SUMMA LOGICÆ* (I, 12)